

Cuprins

Abrevieri	9
1. Reguli generale privind procedurile notariale.....	11
2. Declarația.....	23
3. Testamentul	35
4. Contractul de vânzare	48
5. Promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare.....	113
6. Contractul de schimb.....	143
7. Contractul de donație	163
8. Contractul de locațiune	193
9. Contractul de închiriere a unei locuințe.....	232
10. Contractul de mandat	261
11. Contractul de împrumut de folosință.....	296
12. Contractul de împrumut de consumație	318
13. Contractul de rentă viageră	337
14. Contractul de întreținere	359
15. Contractul de tranzacție.....	383
16. Actul de alipire a unui imobil.....	395
17. Actul de dezlipire a unui imobil	407
18. Apartamentarea/subapartamentarea/reapartamentarea/alipirea unităților individuale	420
19. Consultația juridică	440
20. Autentificarea înscrisurilor	451
21. Procedura de rectificare.....	477
22. Procedura succesorală notarială	486
23. Procedura lichidării pasivului succesoral.....	612
24. Procedura divorțului	632
25. Respingerea unui act sau a unei proceduri notariale	665

26. Procedura citării, comunicării și notificării în materie notarială	672
27. Legalizarea semnăturilor și a sigiliilor.....	700
28. Darea de dată certă înscrisurilor	712
29. Certificarea unor fapte	719
30. Legalizarea copiilor de pe înscrisuri	734
31. Efectuarea și legalizarea traducerilor	756
32. Primirea în depozit de înscrisuri și documente.....	766
33. Actul de protest al unei cambii, al unui bilet la ordin sau al unui CEC	776
34. Eliberarea de duplicate ale înscrisurilor notariale	791
35. Reconstituirea actelor originale	801
36. Procedura eliberării încheierii cu privire la verificarea evidențelor succesoriale	809
37. Evidențele biroului notarial.....	818
38. Statistica activității notariale.....	867
39. Registrele naționale notariale.....	878
40. Corespondența oficială în activitatea notarială	934
41. Arhivarea documentelor	958
42. Publicitatea imobiliară	1020
Bibliografie de inițiere	1079

DEFINIȚIE

SEDIUL MATERIEI

CARACTERE JURIDICE ALE TESTAMENTULUI

CUPRINSUL TESTAMENTULUI

PROBA TESTAMENTULUI

INTERPRETAREA TESTAMENTULUI

TESTAMENTUL AUTENTIC

MODELE

DEFINIȚIE

Codul civil din 1864 definea testamentul în cadrul art. 802: „Testamentul este un act revocabil prin care testatorul dispune, pentru timpul încetării sale din viață, de tot sau parte din avutul său”. Această definiție a suferit numeroase critici în literatura de specialitate, deoarece vizează legatul ca dispoziție testamentară, și nu testamentul. Acesta din urmă poate să cuprindă, pe lângă dispoziții referitoare la patrimoniu sau chiar în lipsa acestora, și alte dispoziții referitoare la ultima voință a testatorului, precum: dezmoșteniri, numirea de executori testamentari, partajul de ascendent, recunoașterea unui copil etc.

Pornind de la această definiție, s-au născut în literatura de specialitate numeroase polemici cu privire la calificarea juridică a testamentului și a raportului dintre acesta și legat. În concepția tradițională, testamentul, ca orice alt act juridic, are două accepțiuni: pe de o parte, cea de operațiune juridică (*negotium iuris*), iar, pe de altă parte, cea de înscris constatator al manifestării de voință (*instrumentum*). Prin urmare, atât legatele, cât și celelalte dispoziții testamentare sunt considerate simple clauze ale testamentului, având însă o existență juridică independentă.

Într-o altă concepție, testamentul este considerat un înscris (*instrumentum*), o simplă formă juridică¹, fără a avea semnificația de act juridic, în sensul de operațiune juridică cu existență de sine stătătoare. În această viziune, legatul și celelalte dispoziții testamentare sunt acte juridice independente, cu regimuri juridice deosebite, care îmbracă însă forma testamentului, în vederea producerii de efecte juridice.

¹ În acest sens, a se vedea Fr. Deak, R. Popescu, *Tratat de drept succesoral*, ed. a 3-a, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 34.

În realitate, între cele două concepții nu există deosebiri de efecte juridice, ci numai de calificare juridică: în prima opinie, legatele sunt considerate simple clauze ale testamentului, pe când în cea de-a doua, acte juridice distincte.

Noul Cod civil înlătură toate aceste incertitudini cu privire la calificarea juridică a testamentului, unificând cele două concepții și reglementând, în mod expres, testamentul și legatul ca acte juridice numite, testamentul fiind definit în cadrul art. 1.034 ca fiind „actul unilateral, personal și revocabil prin care o persoană, numită testator, dispune, în una dintre formele cerute de lege, pentru timpul când nu va mai fi în viață”.

Testamentul este astfel caracterizat ca un act juridic excepțional întrucât, deși are o existență de sine stătătoare, nu se mai prezintă ca un act juridic omogen și organic unitar, supus unui singur regim juridic, ci ca un tipar juridic care cuprinde o multitudine de acte juridice, care își păstrează propria lor natură și reglementare juridică.

SEDIUL MATERIEI

Instituția testamentului este amplasată în Codul civil în Cartea a IV-a, Titlul III, Capitolul III, Secțiunea I, art. 1.034 și urm. Procedura autentificării testamentului este abordată de Legea nr. 36/1995 în art. 93-95, respectiv de Regulamentul său la art. 229-230.

CARACTERE JURIDICE ALE TESTAMENTULUI

Din analiza realizată asupra definiției testamentului, dată de art. 1.034, se desprind o serie de caractere juridice specifice acestuia:

- └ **este un act juridic** și, prin urmare, trebuie să exprime manifestarea de voință a testatorului; acest aspect reclamă, pe de o parte, existența unui consimțământ liber, neviciat, serios, iar, pe de altă parte, ca aceasta să provină de la o persoană capabilă.
- └ **este un act unilateral**, fiind rezultatul unei singure voințe, cea a testatorului; se conturează și o a doua distincție între aceea a eventualității acceptării testamentului sau alte dispoziții testamentare și testament, care sunt acte unilaterale distincte, având propriile efecte și care nu se unesc în vederea formării unui act juridic bilateral;
- └ **este un act personal**, excluzându-se încheierea sa prin reprezentare; acest caracter subzistă și în ipoteza în care persoana în cauză este lipsită de capacitate de exercițiu sau are capacitate de exercițiu restrânsă, având în vedere schimbarea de optică a noii legislații, care interzice încheierea testamentelor de către minori, fără nicio excepție;
- └ **este un act individual**; se interzice, sub sancțiunea nulității absolute, ca două sau mai multe persoane să-și afirme dispozițiile de ultimă voință prin același act,

indiferent dacă testează una în favoarea celeilalte sau în favoarea unui terț. Interzicerea testamentului reciproc nu se referă la reciprocitatea dispozițiilor testamentare, ci la existența unor dispoziții ce aparțin unor două sau mai multor persoane, ce au fost făcute prin intermediul aceluiași act;

- └ **este un act solemn**, manifestarea de voință trebuind să îmbrace una dintre formele prevăzute de lege, formă ce nu este cerută *ad probationem*, ci *ad validitatem*; cu toate că art. 1.050 C. civ. permite conversia testamentului nul pentru vicii de formă, solemnitatea este reclamată pentru a ocroti voința exprimată a testatorului, și nu pentru a-i restrânge posibilitățile de manifestare;
- └ **este un act juridic mortis causa**, efectele dispozițiilor testamentare urmând a se produce după decesul testatorului; prin urmare, există două puncte de reper: cel al încheierii testamentului – are loc în timpul vieții testatorului, aprecierea valabilității lui urmând a fi realizată prin raportare la acest moment; cel al producerii efectelor manifestării de voință, ce se vor realiza la un moment ulterior, de la data deschiderii moștenirii; acest caracter presupune și mai multe implicații, printre care și aceea conform căreia testamentul nu va putea cuprinde clauze care să fie executate în timpul vieții testatorului, de asemenea, acest caracter stă la baza altuia, în speță, cel al revocabilității testamentului;
- └ **este un act juridic esențialmente revocabil**; se consacră un drept absolut, intangibil și esențial al testatorului, care, indiferent de o condiționare temporală, în decursul vieții își poate modifica sau revoca testamentul.

CUPRINSUL TESTAMENTULUI

În actuala reglementare, în art. 1.035 C. civ., cu denumirea marginală „*Conținutul testamentului*”, sunt enumerate o serie de dispoziții testamentare, enumerare ce nu are un caracter limitativ.

Așadar, se poate conchide următoarea componență a testamentului, în spirit exemplificativ:

- └ legatele;
- └ dispoziții referitoare la funeralii, precum și prin care testatorul dispune cu privire la corpul său după moarte [art. 80 alin. (1) C. civ.];
- └ acordul testatorului, exprimat într-un testament autentic, în vederea prelevării de organe, țesuturi și celule umane ale sale, în scop terapeutic sau științific, sau, dimpotrivă, exprimarea opțiunii împotriva donării de organe, țesuturi și celule umane (art. 81 C. civ.);
- └ manifestarea de voință a testatorului care exercită singur autoritatea părintească în sensul înlăturării unei anumite persoane de a fi numită tutore al copiilor săi [art. 113 alin. (1) lit. g) C. civ.];
- └ desemnarea persoanei care urmează a fi numită tutore al copiilor testatorului [art. 114 alin. (1) C. civ.];

- └ recunoașterea de către mama copilului a cărei naștere nu a fost înregistrată în registrul de stare civilă sau care a fost trecut în registrul de stare civilă ca născut din părinți necunoscuți, dispoziție irevocabilă [art. 415 alin. (1) C. civ.];
- └ recunoașterea de către tată a unui copil conceput și născut în afara căsătoriei, dispoziție irevocabilă [art. 415 alin. (2) C. civ.];
- └ interdicții privind înstrăinarea bunului sau bunurilor care fac obiectul legatului, stipularea așa-numitei clauze de inalienabilitate (cu precizarea că aceasta implică, pe de o parte, o limitare, la o durată de maximum 49 de ani, respectiv o condiție, cea a existenței unei justificări legitime și serioase, pentru ca ea să fie legal instituită) [art. 627 alin. (1) C. civ.];
- └ împuternicirea (prin legat) a unei persoane cu administrarea unuia sau mai multor bunuri, a unei mase patrimoniale sau a unui patrimoniu care nu îi aparține [art. 792 alin. (1) C. civ.];
- └ înlăturarea efectelor nedemnității de drept sau judiciare [art. 961 alin. (1) C. civ.];
- └ sarcini impuse legatarilor sau moștenitorilor legali, de natură patrimonială (legate) sau de altă natură – de exemplu, sarcina impusă de a transmite persoanei care nu exista la data întocmirii legatului obiectul acestuia de îndată ce va fi posibil [art. 989 alin. (2) C. civ.], substituția fideicomisară [art. 994 alin. (1) C. civ.];
- └ revocarea – totală sau parțială – a unui testament anterior sau a unei dispoziții testamentare anterioare (art. 1.051 C. civ.);
- └ retractarea revocării anterioare (art. 1.053 C. civ.);
- └ dezmoștenirea, în tot sau în parte, a unuia sau mai multor moștenitori legali [art. 1.074 alin. (1) teza I C. civ.];
- └ desemnarea executorului testamentar [art. 1.077 alin. (1) C. civ.];
- └ împărțirea atribuțiilor între executorii testamentari, în cazul pluralității de executori testamentari, sau stabilirea modului în care aceștia vor acționa [art. 1.077 alin. (2) C. civ.];
- └ numirea unui lichidator al pasivului succesoral [art. 126 lit. a) din Legea nr. 36/1995];
- └ restrângerea dreptul de administrare al executorului testamentar doar la o parte a patrimoniului succesoral sau la un termen mai scurt decât cel legal, care este de cel mult doi ani [art. 1.079 alin. (2) C. civ.];
- └ partajul de ascendent (art. 1.161 C. civ.);
- └ desemnarea ori, după caz, înlocuirea sau revocarea beneficiarului asigurării de către asiguratul care a încheiat un contract de asigurare de persoane [art. 2.231 alin. (1) C. civ.];
- └ alegerea legii statului a cărei cetățenie o are testatorul ca lege aplicabilă propriei moșteniri (art. 2.634 C. civ.);
- └ dispoziții cu titlu de dorință, respectiv recomandare, cunoscute sub numele de dispoziții precative;
- └ recunoașterea unei datorii.

PROBA TESTAMENTULUI

Reglementarea juridică prevede că orice persoană care pretinde un drept ce se întemeiază pe un testament trebuie să dovedească existența și conținutul lui în una dintre formele prevăzute de lege. Cu alte cuvinte, acest conținut al testamentului se bucură de un dublu control al condițiilor de fond.

Problema intervine în momentul în care nu se poate proba ceea ce legea cere, fie din cauza inexistenței obiective, fie a unei eventuale degradări accentuate, distrugerii, parțiale sau totale, a testamentului. În acest caz, dacă testamentul a dispărut printr-un caz fortuit sau de forță majoră ori prin fapta unui terț, fie după moartea testatorului, fie în timpul vieții sale, însă fără ca acesta să fi cunoscut dispariția, contrar acestei condiționări, am putea fi în prezența unei revocări voluntare tacite a testamentului, valabilitatea formei și cuprinsul testamentului putând fi dovedite prin orice mijloc de probă.

Aceste situații excepționale însă prezintă un grad ridicat de dificultate sub aspect probatoriu și de combatere a celorlalte susțineri. În doctrină s-a acceptat incidența unei prezumții relative a existenței validității și conținutului pretins al testamentului, pentru situația în care cel care se face vinovat, direct sau prin intermediul unui terț, de dispariția testamentului este un erede ce avea un interes de a-l ascunde sau distruge; bineînțeles, cel care pretinde acest fapt trebuie să dovedească legătura de cauzalitate între vinovat și dispariția testamentului¹.

INTERPRETAREA TESTAMENTULUI

Deși este un act juridic solemn, valabilitatea testamentului nu este condiționată de utilizarea de către testator a unor termeni sacramentali în exprimarea voinței sale; așadar, ambiguitatea dispozițiilor testamentare, neconcordanța acestora cu situațiile de fapt, natura clauzelor și identitatea persoanelor reclamă o interpretare a actului în vederea stabilirii consecințelor *mortis causa* urmărite de către dispunător.

Aplicând regulile de interpretare redată în art. 1.266-1.269 C. civ., se desprind următoarele:

- └ testamentul se interpretează după voința internă a testatorului, iar nu după sensul literar al termenilor; de cele mai multe ori, acest lucru este dedus din însuși conținutul testamentului;
- └ la stabilirea voinței interne se va ține seama, printre altele, de scopul avut în vedere de testator, precum și de comportamentul lui ulterior încheierii testamentului;
- └ clauzele testamentare se interpretează unele prin altele, dându-se fiecăreia înțelesul ce rezultă din ansamblul testamentului;

¹ Fr. Deak, *Tratat de drept succesoral*, Ed. Universul Juridic, 2002, București, pp. 176-177.

- └ clauzele testamentare susceptibile de mai multe înțelesuri se interpretează în sensul ce se potrivește cel mai bine naturii și obiectului testamentului;
- └ clauzele testamentare îndoielnice se interpretează ținând seama, între altele, de natura testamentului, respectiv de împrejurimile în care a fost încheiat;
- └ clauzele se interpretează în sensul în care pot produce efecte, iar nu în acela în care nu ar putea produce niciunul;
- └ testamentul nu cuprinde decât lucrul asupra căruia testatorul și-a propus să testeze, oricât de generali ar fi termenii folosiți;
- └ elementele extrinseci înscrisului testamantar pot fi folosite numai în măsura în care se sprijină pe cele intrinseci;
- └ legatul făcut în favoarea creditorului nu este prezumat a fi făcut în compensația creanței sale.

TESTAMENTUL AUTENTIC

Potrivit art. 1.043 C. civ., „testamentul este autentic dacă a fost autentificat de un notar public sau de o altă persoană investită cu autoritate publică de către stat, potrivit legii.” Regimul autentificării acestui act este prevăzut de Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale și de Regulamentul de punere în aplicare a legii, cu particularitățile pe care art. 1.044-1.045 C. civ. le introduc. Autenticitatea înscrisului vizează identitatea părților, exprimarea consimțământului acestora cu privire la conținut, semnătura acestora și data înscrisului.

În condițiile Legii nr. 36/1995, pe lângă notarii publici, pot autentifica testamente și reprezentanții diplomatici ai României. La cererea persoanelor fizice având cetățenie română, misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României au competența ca, printre altele, să autentifice înscrisuri, inclusiv testamente, și să elibereze duplicate de pe actele notariale pe care le-au întocmit.

Testamentul poate fi autentificat la sediile misiunilor diplomatice sau oficiilor consulare, precum și la bordul navelor sub pavilion românesc, care se află staționate în raza de activitate a acestor organe, precum și la domiciliul cetățeanului român ori în alt loc, dacă acesta este prevăzut în convențiile internaționale la care România și statul de reședință sunt părți sau legea locală nu se opune.

Unul dintre avantajele acestei forme testamentare este reprezentat de faptul că permite a fi încheiat și de persoanele care nu știu să scrie și să citească sau persoanele care, din cauza infirmității, a bolii sau din orice alte cauze, sunt în imposibilitate de a semna.

Securitatea juridică a testamentului autentic are un grad mai ridicat decât cea a testamentului olograf, deoarece acesta are forță probantă superioară, conținutul său fiind validat de către notar, evitându-se astfel și existența unor clauze neclare, contrare legii sau bunelor moravuri, de natură să genereze procese inutile.

Testamentul autentic prezintă și avantajul că se întocmește într-un singur exemplar original, care se păstrează în arhiva notarului public, iar părțile vor primi un duplicat de pe actul original, acesta din urmă având aceeași forță probantă prevăzută de lege ca și

originalul actului. Prin urmare, spre deosebire de testamentul olograf, testamentul autentic nu poate fi dosit, sustras sau distrus de către persoanele interesate, deoarece oricând se poate obține un alt duplicat după actul original sau poate fi reconstituit în condițiile legii.

Principalul inconvenient în cazul acestei forme testamentare este reprezentat de faptul că aceasta presupune anumite cheltuieli și necesită timp pentru îndeplinirea formalităților de autentificare.

Autentificarea testamentelor făcute pe teritoriul țării este de competența notarilor publici. Aceasta se poate face la orice birou notarial, indiferent de domiciliul testatorului, competența notarilor publici fiind în acest caz generală.

Art. 1.044 C. civ. prevede, cu caracter de noutate în procedura autentificării din țara noastră, obligativitatea principiului oralității fazei premergătoare realizării testamentului. Conținutul testamentului este rodul exclusiv al dialogului verbal dintre testator și notar, chiar și în ipoteza în care testatorul se prezintă cu un proiect de testament deja redactat. În cazul în care se dorește, dialogul dintre notar și testator va avea loc în prezența a doi martori.

Notarul public, în urma dialogului cu testatorul, realizează scrierea testamentului, în principiu prin mijloace de tehnoredactare. Redactarea testamentului poate fi realizată și de un angajat al biroului notarial, sub supravegherea notarului public. Apreciem că notarul poate reformula dispozițiile dictate de către testator, utilizând un vocabular juridic adecvat, în scopul asigurării înscrisului o mai mare claritate și o mai ușoară aplicare juridică. În vederea realizării unui act juridic perfect, notarul are nu numai facultatea, dar chiar și obligația profesională de a cere testatorului lămuriri cu privire la dispozițiile *mortis causa*.

În conformitate cu dispozițiile art. 94 alin. (3) din Lege, testatorul știutor de carte va solicita, printr-o cerere scrisă, autentificarea testamentului. În cuprinsul cererii testatorul va preciza că i s-au pus în vedere prevederile art. 1.043 alin. (2) C. civ., republicat, cu modificările ulterioare, potrivit cărora poate să fie asistat în cadrul procedurii de către unul sau 2 martori. De asemenea, va face și mențiunea potrivit căreia conținutul proiectului de testament deja redactat de el sau ce va fi dictat notarului public, după caz, reprezintă ultima sa voință.

Pe lângă elementele generale ale unei cereri, cererea testatorului trebuie să mai cuprindă, după caz:

- ┃ faptul că proiectul de testament pe care îl anexează la cerere a fost redactat de el însuși, situație în care îl va prezenta notarului public pentru tehnoredactarea testamentului;
- ┃ faptul că testatorul nu are un proiect de testament deja scris și solicită să dicteze conținutul testamentului notarului public.

După ce notarul se îngrijește de scrierea testamentului, va citi personal cuprinsul actului în prezența testatorului și a martorilor, dacă este cazul, sau i-l va da testatorului să îl citească, întrebându-l pe acesta, după lectură, dacă actul reprezintă ultima sa voință și este gata să și-l însușască.

În cuprinsul testamentului se va face mențiune expresă că actul reprezintă ultima voință a testatorului și că acesta a fost redactat cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 1.044 C. civ.

3 Semnarea testamentului se realizează în fața notarului public și a eventualilor martori, fiind urmat, în mod obligatoriu, de semnarea încheierii de autentificare de către notarul public. În plus, atât cererea testatorului cât și proiectul de testament prezentat de acesta, dacă este cazul, se vor reține la dosarul autentificării.

Nerespectarea condițiilor de formă prevăzute de lege pentru testamentul autentic atrage nulitatea absolută a actului.

Există anumite situații particulare în care pentru autentificarea testamentului trebuie îndeplinite anumite formalități suplimentare în cadrul procedurii.

În situația în care din pricina bolii, a infirmității sau din orice alte cauze testatorul nu poate semna, testamentul autentic va fi redactat fără semnătura testatorului, notarul făcând mențiune despre cauza care determină lipsa semnăturii în încheierea de autentificare. Această mențiune trebuie citită testatorului înaintea semnării de către notar a încheierii de autentificare. Prezența a doi martori pe parcursul procedurilor de autentificare este, în acest caz, obligatorie.

În cazul imposibilității dialogului verbal (de exemplu, în cazul surdului, mutului sau sordomutului), faza orală și garanțiile intrinseci pe care acesta le presupune vor putea fi suplinite prin inserarea în conținutul testamentului, redactat și editat de către notar, a următoarei expresii scrise de mâna dispunătorului: „Consimt la prezentul act, pe care l-am citit”.

În situația în care imposibilitatea dialogului verbal este dublată și de imposibilitatea scrierii, declarația de voință a testatorului va fi luată prin intermediul unui interpret, prezența a doi martori fiind, de asemenea, obligatorie.

În cazul persoanei nevăzătoare, notarul public va întreba dacă a auzit bine când i s-a citit înscrisul și dacă cele auzite reprezintă voința sa, consemnând acestea în încheierea de autentificare.

Ori de câte ori testatorul nu va putea semna, la întocmirea și autentificarea testamentului vor fi prezenți 2 martori asistenți, știutori de carte. Martorii vor semna înscrisul alături de testator și vor fi identificați în încheierea de autentificare, cu mențiunea justificării prezenței lor și a faptului că sunt martori asistenți.

Conform art. 95 alin. (5) din Lege, martorii trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă și de Legea nr. 36/1995. Pentru analiza condițiilor pe care, potrivit Legii nr. 36/1995, trebuie să le îndeplinească martorii a se vedea partea lucrării referitoare la autentificare.

Nerespectarea condițiilor autentificării în situații particulare a testamentului autentic atrage nulitatea absolută.

Având în vedere caracterul esențialmente personal al testamentului, reprezentarea nu este permisă; așadar, testatorul trebuie să fie prezent personal la autentificare, fie la sediul notarului public, fie în afara sediului, în cazul în care testatorul este în imposibilitate de a se prezenta la sediu, din motive temeinice. În afara sediului, notarul este competent numai în limitele circumscripției teritoriale a judecătoriei în care își desfășoară activitatea. Autentificarea testamentului se constată printr-o încheiere care, sub sancțiunea nulității relative, trebuie să cuprindă, printre altele: data și locul autentificării, cu precizarea

împrejurărilor care au justificat desfășurarea procedurii în afara biroului notarial, dacă este cazul; modul în care s-a constatat identitatea testatorului; constatarea că s-a luat consimțământul testatorului și că înscrisul a fost semnat în fața notarului public de către toți cei ținuți să îl semneze; ora și minutul la care a fost autentificat actul.

În cazul în care nu sunt îndeplinite condițiile de autentificare, iar testatorul stăruie în cerere, notarul public dă o încheiere de respingere, care se redactează în cel mult cinci zile de la înregistrarea cererii sau, după caz, de la data îndeplinirii procedurii de citare și trebuie motivată în drept și în fapt, cu precizarea termenului în care poate fi atacată și a instanței competente.

Împotriva încheierii de respingere, partea nemulțumită poate face plângere, în termen de zece zile de la comunicare, la judecătoria în a cărei circumscripție teritorială își desfășoară activitatea notarul public. Plângerea se depune la biroul notarului public care a refuzat cererea, acesta având obligația de a o înainta instanței competente. Notarul public nu are putcalitate procesuală în soluționarea cererii. În caz de admitere a plângerii, notarul public are obligația să se conformeze hotărârii judecătorești rămase definitivă și va face mențiune despre aceasta la redactarea testamentului, care se va realiza numai după plata onorariului și a celorlalte taxe și tarife.

Dacă testamentul nu a fost autentificat cu respectarea prevederilor legii, sancțiunea este nulitatea absolută. Totuși, actul nul, ca testament autentic, poate valora testament olograf în cazul în care sunt îndeplinite condițiile cerute de lege pentru această din urmă formă testamentară. Suntem însă rezervați cu privire la posibilitatea operării conversiunii în acest caz, având în vedere exigența impusă de lege ca testamentul olograf să fie scris în întregime, semnat și datat de mâna testatorului. Luând în considerare că testamentul autentic este tehnoredactat de către notarul public, conversiunea ar putea opera cu privire la un eventual proiect de testament, care îndeplinește condițiile cerute de lege pentru testamentul olograf.

În ceea ce privește forța probantă a testamentului autentic, acesta face deplină dovadă, față de orice persoană, până la declararea sa ca fals, cu privire la constatările personale ale agentului instrumentator, făcute prin propriile sale simțuri, în limita atribuțiilor conferite de lege și menționate în încheierea de autentificare, cum ar fi: prezentarea testatorului și a celorlalte persoane prezente la procedura de autentificare, precum și identificarea acestora; exteriorizarea consimțământului și semnarea testamentului de către testator; locul și data încheierii actului. Toate celelalte elemente, precum: compunerea masei successorale; absența incapacităților; prezența discernământului; declarațiile testatorului consemnate în încheierea de autentificare, precum și cele inserate în testament fac dovadă numai până la proba contrară.

Fiecare notar care autentifică un testament sau o revocare a unui testament are obligația de a-i înscrie existența în RNNE, până la finalul zilei în care s-a făcut autentificarea, în vederea producerii efectelor sale la data deschiderii succesiunii. Nerespectarea acestor dispoziții nu afectează valabilitatea testamentului autentic, dar poate angaja răspunderea notarului public instrumentator pentru pagubele cauzate prin întârzierea sau omiterea înscrierii. Persoanele interesate pot consulta acest registru prin intermediul

notarului public, însă doar după data deschiderii succesiunii testatorului, deoarece necesitatea păstrării secretului actelor de dispoziție *mortis causa* vizează nu doar conținutul acestora, ci și simpla lor existență. În conformitate cu dispozițiile art. 230 alin. (2) din Regulament, și testatorului, personal, i se poate elibera rezultatul interogării RNNEL. De asemenea, art. 229 alin. (2) din Regulament obligă notarul public ca, în cel mult 10 zile de la autentificarea unui testament sau a altui înscris prin care se recunoaște un copil din afara căsătoriei, să comunice oficiului de stare civilă de la locul nașterii copilului un exemplar al înscrisului sau, după caz, partea de testament, în extras, referitoare la recunoaștere.

MODEL DE TESTAMENT CONȚINÂND UN LEGAT UNIVERSAL

TESTAMENT

Subsemnatul, _____, având codul numeric personal _____, cu domiciliul în _____, înțeleg să dispun pentru momentul în care nu voi mai fi în viață prin încheierea prezentului testament.

Las la încetarea mea din viață nepotului meu de frate ____, având codul numeric personal _____, cu domiciliul în _____ întreaga mea avere mobilă și imobilă, prezentă și viitoare, care se va afla în patrimoniul meu la sfârșitul vieții, înțelegând să-l desemnez legatar universal, potrivit art. 1055 C. civ.

Subsemnatul, _____, înțeleg că prin voința mea astfel exprimată înlătur regulile moștenirii legale și că dezmoștenesc indirect orice rudă a mea cu vocație de a mă moșteni.

Subsemnatul, _____, declar că nu am fost căsătorit niciodată, că nu am descendenți din căsătorie, din afara căsătoriei sau din adopție.

Subsemnatul, _____, declar că mi-au fost aduse la cunoștință prevederile legale care reglementează moștenirea legală și testamentară, transmisiunea și partajul moștenirii, regimul juridic și quantumul rezervei succesoriale, consecințele juridice ale dispozițiilor mele testamentare. Față de acestea înțeleg să-mi păstrez neschimbată ultima mea voință astfel cum este exprimată în prezentul testament. De asemenea, am fost informat despre modalitățile de revocare a testamentului și legatului și, în mod general, despre cauzele eventuale ale ineficienței lor.

Acest testament a fost întocmit cu respectarea art. 1.044 C. civ. și reprezintă ultima mea voință.

Prezentul testament se înregistrează în Registrul național notarial de evidență a liberalităților (RNNE) în scop de informare a persoanelor care justifică un interes legitim, informare care se va putea face numai după deschiderea succesiunii testatorului.

Subsemnatul, _____, declar că am citit testamentul, că acesta reprezintă ultima mea voință și îmi exprim consimțământul pentru încheierea acestuia în mod liber, serios și în cunoștință de cauză, consimțământul nefiindu-mi viciat.

Prezentul înscris a fost întocmit azi, data autentificării, de notarul public _____ cu sediul biroului individual notarial în _____, într-un singur exemplar original, care se păstrează în arhiva biroului individual notarial.

TESTATOR,

MODEL DE TESTAMENT CONȚINÂND UN LEGAT CU TITLU UNIVERSAL

TESTAMENT

Subsemnatul, _____, având codul numeric personal _____, cu domiciliul în _____, înțeleg să dispun pentru momentul în care nu voi mai fi în viață prin încheierea prezentului testament.

Las la încetarea mea din viață domnului ____, având codul numeric personal _____, cu domiciliul în _____ întreaga mea avere imobilă, prezentă și viitoare, care se va afla în patrimoniul meu la sfârșitul vieții, înțelegând să-l desemnez legatar cu titlu universal, potrivit art. 1.056 C. civ.

Subsemnatul, _____, înțeleg că prin voința mea astfel exprimată înlătur parțial regulile moștenirii legale și că dezmoștenesc indirect parțial orice rudă a mea cu vocație de a mă moșteni.

Subsemnatul, _____, declar că sunt căsătorit cu doamna ____, având codul numeric personal _____, și că nu am descendenți din căsătorie, din afara căsătoriei sau din adopție.

Subsemnatul, _____, institui ca sarcină pentru legatarul meu cu titlu universal ____ constituirea de către el cu titlu gratuit (prin intermediul unui contract de donație) și respectarea unui drept de abitație viageră în favoarea actualei mele soții ____, având codul numeric personal _____, asupra imobilului din ____.

Subsemnatul, _____, declar că mi-au fost aduse la cunoștință prevederile legale care reglementează moștenirea legală și testamentară, transmisiunea și partajul moștenirii, regimul juridic și cuantumul rezervei succesoriale, consecințele juridice ale dispozițiilor mele testamentare. Față de acestea înțeleg să-mi păstrez neschimbată ultima mea voință astfel cum este exprimată în prezentul testament. De asemenea, am fost informat despre modalitățile de revocare a testamentului și legatului și, în mod general, despre cauzele eventuale ale ineficienței lor.

Acest testament a fost întocmit cu respectarea art. 1.044 C. civ. și reprezintă ultima mea voință.

Prezentul testament se înregistrează în Registrul național notarial de evidență a liberalităților (RNNE) în scop de informare a persoanelor care justifică un interes legitim, informare care se va putea face numai după deschiderea succesiunii testatorului.

Subsemnatul, _____, declar că am citit testamentul, că acesta reprezintă ultima mea voință și îmi exprim consimțământul pentru încheierea acestuia în mod liber, serios și în cunoștință de cauză, consimțământul nefiindu-mi viciat.

Prezentul înscris a fost întocmit azi, data autentificării, de notarul public _____ cu sediul biroului individual notarial în _____, într-un singur exemplar original, care se păstrează în arhiva biroului individual notarial.

TESTATOR,

MODEL DE TESTAMENT CONȚINÂND UN LEGAT CU TITLU PARTICULAR

TESTAMENT

Subsemnatul, _____, având codul numeric personal _____, cu domiciliul în _____, înțeleg să dispun pentru momentul în care nu voi mai fi în viață prin încheierea prezentului testament.

Las la încetarea mea din viață domnului ____, având codul numeric personal _____, cu domiciliul în _____, drepturile mele patrimoniale de autor asupra operei __ publicate la Editura ____, identificate cu ISBN ____, drepturi constatate și prin Contractul de editare nr. ____, înțelegând să-l desemnez legatar cu titlu particular, potrivit art. 1.057 C. civ.

Subsemnatul, _____, înțeleg că prin voința mea astfel exprimată înlătur parțial regulile moștenirii legale și că dezmoștenesc indirect parțial orice rudă a mea cu vocație de a mă moșteni.

Subsemnatul, _____, declar că sunt căsătorit cu doamna ____, având codul numeric personal _____ și că am doi descendenți din căsătorie, domnul ____, având codul numeric personal _____ și doamna ____, având codul numeric personal _____.

Subsemnatul, _____, declar că mi-au fost aduse la cunoștință prevederile legale care reglementează moștenirea legală și testamentară, transmisiunea și partajul moștenirii, regimul juridic și quantumul rezervei succesoriale, consecințele juridice ale dispozițiilor mele testamentare. Față de acestea înțeleg să-mi păstrez neschimbată ultima mea voință astfel cum este exprimată în prezentul testament. De asemenea, am fost informat despre modalitățile de revocare a testamentului și legatului și, în mod general, despre cauzele eventuale ale ineficienței lor.

Acest testament a fost întocmit cu respectarea art. 1.044 C. civ. și reprezintă ultima mea voință.

Prezentul testament se înregistrează în Registrul național notarial de evidență a liberalităților (RNNE) în scop de informare a persoanelor care justifică un interes legitim, informare care se va putea face numai după deschiderea succesiunii testatorului.

Subsemnatul, _____, declar că am citit testamentul, că acesta reprezintă ultima mea voință și îmi exprim consimțământul pentru încheierea acestuia în mod liber, serios și în cunoștință de cauză, consimțământul nefiindu-mi viciat.

Prezentul înscris a fost întocmit azi, data autentificării, de notarul public _____ cu sediul biroului individual notarial în _____, într-un singur exemplar original, care se păstrează în arhiva biroului individual notarial.

TESTATOR,